

FOKUS PÅ NCP* TRIN 2: ERNÆRINGSDIAGNOSE OG PES** REDEGØRELSEN

Af Luise Persson Kopp, NCP-projektleder, cand.scient.san., klinisk diætist, lk@diaetist.dk

*NCP Nutrition Care Process

**PES [Problem (dvs. ernæringsdiagnose), Etiology (ætiologi/årsag), Signs and Symptoms (tegn og symptomer)]

Formålet med at stille en ernæringsdiagnose er at identificere og beskrive et specifikt ernæringsrelateret problem, som kan afhjælpes eller forbedres gennem behandling/ernæringsintervention udført af en ernæringsprofessionel. En ernæringsdiagnose (fx uregelmæssigt kulhydratindtag) adskiller sig fra en medicinsk diagnose (fx diabetes) (1).

Det er vigtigt at anvende den standardiserede terminologi fra terminologilisten, som er organiseret i tre kategorier: Indtag, Klinisk tilstand, Adfærd og miljø, når der arbejdes med at stille en ernæringsdiagnose (P) (2).

NCP terminologien er en standardiseret terminologi (controlled vocabulary) som komplementerer NCP, [...] og er et værktøj, der standardiserer ernæringsrelateret kommunikation selv uden for sundhedsvæsenet, som kan tydeliggøre kvaliteten i behandlingen samt relaterede behandlingseffekter (s. 840, 3). Anvendelse af NCP terminologien sikrer et fælles sprog, som giver en nøjagtig og specifik beskrivelse af den vejledning og behandling som ernæringsprofessionelle leverer. Et fælles sprog styrker professionen internt såvel som eksternt, og medvirker til genkendelighed (3).

I Diætisten nr. 161 fra 2019 har jeg skrevet om PES-redegørelsen, hvor jeg har redegjort for ernæringsproblem, årsag samt tegn og symptomer (4). Endvidere kan du læse mere i online eNCPT materialet, særligt "Snapshot NCP Trin 2: Ernæringsdiagnose".

PES-redegørelsen beskriver problemet, hovedårsagen og de udrædningsskud, som danner grundlaget for ernæringsdiagnosen, og skrives som "[Ernæringsdiagnose (P)] relateret til [ætiologi/årsag (E)] dokumenteret ved [tegn og symptomer (S)]" (1).

Data fra tegn og symptomer kan anvendes som indikatorer (effekt mål), når disse præciseres i trin 4: ernæringsmonitorering- og evaluering. Læs mere om trin 4 i Diætisten nr. 152 fra 2018 (5).

Det er muligt at anvende betegnelsen "ernæringsproblem" i praksis, hvis der lokalt er retningslinjer som umuliggør anvendelse af termen "diagnose".

Årsagen (E) findes ved at spørge "hvorfor", hvor det er afgørende, at den primære årsag findes. Som udgangspunkt skal det være muligt at afhjælpe, forbedre eller fjerne årsagen gennem ernæringsinterventionen (1,6).

Der er i den engelske 2020 udgave af eNCPT udgivet en "Ernæringsdiagnose årsags matrix". Den kan findes online, hvor den er opdelt efter kategorier, ligeledes kan den downloades som PDF fil (7).

I en af de kommende NCP klumme vil jeg forsøge at gå mere i dybden med årsagskategorierne. Jeg ved, at valg af årsag kan give de fleste diætister en del udfordringer, og derfor er dette værktøj utroligt lærerigt at arbejde med.

Gennem arbejdet med at formulere en tydelig og præcis PES-redegørelse styrkes evnen til kritisk tænkning og faglig refleksion.

Når en PES-redegørelse formuleres, udvikles følgende færdigheder (8):

- Finde mønstre og relationer blandt data og mulige årsager
- Drage konklusioner
- Definere hvert problem enkeltvist og tydeligt
- Inkludere eller ekskludere specifikke ernæringsdiagnoser
- Identificere en årsag, samt hvilken årsagskategori denne tilhører, for hvert problem som bliver løst, reduceret eller håndteret gennem interventionen/erne
- Identificere tegn og symptomer der er målbare eller hvor ændringerne kan registreres
- Prioritere de identificerede problemer

Diverse eNCPT materiale (login er nødvendigt)

Terminologiliste: <https://ncpro.org/pubs/idnt-da/page-036>

Snapshot: <https://ncpro.org/pubs/idnt-da/category-2>

Årsags matrix: <https://ncpro.org/pubs/2020-encpt-en/page-046>

Få licens til eNCPT

Hvis du er medlem af Kost og Ernæringsforbundet, kan du få en gratis licens. Så får du adgang til terminologien og databasen med materialer. En licens koster normalt ca. 650 kr. om året. (Gå ind på: <https://kost.dk/fakd/nutrition-care-process-ncp>)

Referencer

1. Academy of Nutrition and Dietetics. Snapshot - NCP Trin 2: Ernæringsdiagnose [Internet]. 2017 [henvist 12. december 2017]. Tilgængelig hos: <https://ncpt.webauthor.com/pubs/idnt-da/category-2>
2. Academy of Nutrition and Dietetics. Ernæringsdiagnostisk terminologi [Internet]. 2016 [henvist 22. januar 2022]. Tilgængelig hos: <https://ncpro.org/pubs/idnt-da/page-037>
3. Swan WI, Pertel DG, Hotson B, Lloyd L, Orrevall Y, Trostler N, m.fl. Nutrition Care Process (NCP) Update Part 2: Developing and Using the NCP Terminology to Demonstrate Efficacy of Nutrition Care and Related Outcomes. J Acad Nutr Diet. maj 2019;119(5):840-55.
4. Persson Kopp L. NCP - en opsamling - dokumentation af samtykke og PES-redegørelsen. Diætisten. 2019(161):20-1.
5. Persson Kopp L. NCP Trin 4: opfølgning og indikatorer. Diætisten. 2018(152):22-3.
6. Swan WI, Vivanti A, Hakel-Smith NA, Hotson B, Orrevall Y, Trostler N, m.fl. Nutrition Care Process and Model Update: Toward Realizing People-Centered Care and Outcomes Management. J Acad Nutr Diet. december 2017;117(12):2003-14.
7. Academy of Nutrition and Dietetics. Etiology Matrix [Internet]. 2020 [henvist 22. januar 2022]. Tilgængelig hos: <https://ncpro.org/pubs/2020-encpt-en/page-046>
8. Academy of Nutrition and Dietetics. Nutrition Diagnosis Snapshot [Internet]. 2020 [henvist 22. januar 2022]. Tilgængelig hos: <https://ncpro.org/pubs/2020-encpt-en/category-2>